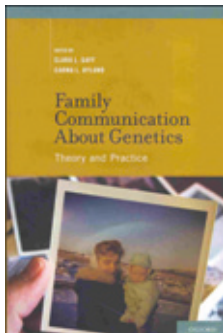

Nyttig om kommunikasjon i familier med arvelig sykdom

Clara L. Gaff, Carma L. Bylund, red.
Family communication about genetics
 Theory and practice. 291 s, tab, ill. Oxford:
 Oxford University Press, 2010. Pris GBP 33
 ISBN 978-0-19-536982-3

Den genetiske veiledning atskiller seg på mange områder fra en vanlig legekonsultasjon, ikke minst fordi resultatet av genetiske undersøkelser ofte angår en hel familie. Denne boken handler om den ofte problematiske kommunikasjonen i familier med genetisk betingede sykdommer, og skal ifølge forlaget være den første i sitt slag.

Boken har hele 31 forfattere, med svært varierende bakgrunn, uten at dette ser ut til å føre til sjenerende gjentakelser. Den er inndelt i 15 kapitler og et lite appendiks med omtale av noen få arvelige tilstander. De nesten 300 tettskrevne sidene er praktisk talt uten illustrasjoner. I stedet er det rikelig med kasuistikker som gjør lesingen lettere og mer interessant. Hvert kapittel har dessuten en kort og nyttig innledning som forteller hva kapitlet handler om. Det dreier seg bl.a. om informasjon til barn, om å leve med usikkerhet, om eierforhold til resultater av genetiske tester, og om etiske og juridiske aspekter. Den erfarne medisinske genetiker vil gjenkjenne beskrivelsene av de mange forskjellige «personal theories of inheritance».

Kommunikasjon ved syndromutredning, der man ofte ikke kommer frem til en etiologisk diagnose, er dessverre ikke omtalt. Også her kan kommunikasjonen i familien være problematisk.

Denne boken er utgitt så sent som i 2010, men behandler ikke den nye tid som genetikken nå er på vei inn i. Ny teknologi, som f.eks. sekvensering av hele genomet, gir store mengder funn, ofte med ukjent betydning, men med mulig konsekvens for andre familiemedlemmer.

Boken bærer preg av at den ene redaktøren har bred erfaring med genetisk veiledning i familier med arvelig kreft, siden det er en overvekt av eksempler på problemstillinger knyttet til arvelig bryst- og eggstokkreft og arvelig tarmkreft. Den kan anbefales for spesialister og leger i spesialisering i medisinsk genetikk, og for genetiske veiledere. Den vil nok være av størst interesse for dem som arbeider med arvelig kreft, men alle som er involvert i medisinskgenetiske problemstillinger bør kunne finne noe av interesse her.

Karen Helene Ørstavik

Avdeling for medisinsk genetikk
 Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Spennende om psykoterapi

Jean Knox
Self-agency in psychotherapy
 Attachment, autonomy and intimacy. 246 s,
 tab, ill. New York, NY: W.W. Norton, 2011.
 Pris USD 35
 ISBN 978-0-393-70559-1

Boken handler om å forstå og behandle tidlige emosjonelle skader og om behovet for revisjon av psykoanalytiske begreper. Målgruppen er særlig psykoanalytikere og psykoterapeuter. Forfatteren Jean Knox er psykiater og psykoterapeut i Oxford, England. Hun utfordrer sentrale begreper i den psykoanalytiske behandlingstradisjon. Begrepet «self-agency» er definert av den amerikanske filosofen Shaun Gallagher som opplevelsen av at subjektet er det som forårsaker eller utfører en handling eller tanke. Boken kretser i sin helhet rundt dette begrepet. Knox tar utgangspunkt i hvordan det relasjonelle er avgjørende for fremvekst og utformingen av denne autonome selvopplevelsen. Hun har instruktivt kombinert pasienthistorier med teori og nyere forskning. Rikholdige henvisninger og eksempler fra litteratur krydrer også fremstillingen og øker lesverdigheten.

Den fylldige introduksjonen gir en strukturert fremstilling av kapitlene og fungerer godt pedagogisk som en vekker og forsmak på hva leseren har i vente.

Del 1 tar for seg den teoretiske basis for utviklingen av autonom selvopplevelse og psykologisk modning. Her integreres relasjonelle, utviklingsmessige og nevrobiologiske perspektiver i en fyllestgjørende beskrivelse på en klinikknær måte. Utviklingen av den autonome selvopplevelsen beskrives fra en primitiv direkte agerende selvopplevelse som spedbarn til økende grad av differensiering og symbolisering.

Del 2 tar for seg kliniske aspekter ved autonom selvopplevelse.

En utviklingsteoretisk basert klinisk tilnærming tar hensyn til at pasientens implisitt ubevisste kan fluktuere mellom utviklingsnivåer. Knox advarer mot teoriveilede intervensjoner i terapi. Hun mener at terapeutens holdning og intervensjoner må søke å speile pasientens til enhver tid aktuelle utviklingsnivå av autonom selvopplevelse for derigjennom å skape en psykologisk utvikling.

Forfatteren mener også at psykoanalytiske teorier kan være utilsiktet moraliserende idet de objektiviserer ubevisste prosesser i form av f.eks. indre onde objekter. Terapeutens forsøk på å få pasienten til å oppgi negative indre strukturer kan oppleves av pasienten som fornektelse av nettopp pasienten selv på det utviklingsnivå av autonom selvopplevelse pasienten måtte befinne seg. Spesielt tydelig blir dette ved proaktiv identifisering. Hun mener terapeuten må være villig til å gå aktivt emosjonelt inn i rollen som motpart i pasientens relasjonelle infantile spill og umodne autonome selvopplevelsesfungering. Terapeuten kommer kanskje ikke til målet med å kreve verbalisering og ikke-agering, mener hun. Her går Knox langt i å utfordre den analytiske nøytralitet. Hun har et klart uttrykt revisjonistisk syn, og det blir spennende å se hvordan dette kan stimulere den faglige debatten og bidra til videre utvikling i faget, forhåpentlig til pasientenes, og likeså terapeutenes beste.

God lesning!

Jan Ole Røvik

Institutt for psykoterapi
 Universitetet i Oslo